

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa W. P. i K. O. – P.
przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w Z.
o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 grudnia 2012 r.,
zażalenia strony pozwanej
na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim wyroku
Sądu Apelacyjnego
z dnia 4 kwietnia 2012 r.,

- 1) oddala zażalenie;**
- 2) oddala wniosek powodów o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2012 r., Sąd Apelacyjny w pkt I. oddalił apelację pozwanego Banku Spółdzielczego w Z. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 15 listopada 2011 r., wydanego w sprawie z powództwa W. P. i K. O. – P., pozbawiającego wykonalności wystawiony przez pozwanego bankowy tytuł egzekucyjny nr 1/2011 z dnia 3 stycznia 2011 r., zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 13 stycznia 2011 r., a w pkt II wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Za podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w pkt II. Sąd Apelacyjny przyjął art. 98 k.p.c. Wskazał, że nawet w przypadku zwrotu tytułu wykonawczego w końcowej fazie procesu nie byłoby podstaw do obciążania powodów kosztami procesu, gdyż nadal aktualna byłaby ocena, iż pozwany dał powód do wytoczenia powództwa, skoro nie zwrócił tytułu przed wszczęciem procesu. Wprawdzie art. 101 k.p.c. nie ma zastosowania w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, to jednak w ocenie Sądu Apelacyjnego uznanie powództwa na pierwszej rozprawie i zwrot tytułu wykonawczego powodom mogłyby zostać wzięte pod uwagę przy rozważeniu zastosowania art. 102 k.p.c. Jednak wobec niepodjęcia przez pozwanego takich czynności, brak jest przesłanek do przyjęcia, że w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, pozwalający na odstępnie od podstawowej zasady orzekania o kosztach procesu według odpowiedzialności za wynik sprawy, oraz że obciążanie pozwanego kosztami procesu stoi w sprzeczności z zasadą słuszności.

Postanowienie zawarte w pkt II. wyroku Sądu Apelacyjnego pozwany zaskarżył zażaleniem, żądając jego uchylenia i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. W zażaleniu zarzucił: 1) naruszenie art. 101 k.p.c. polegające na przyjęciu, że przepis ten mógł znajdować zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, podczas gdy przepis ten nie znajduje zastosowania w sprawach, w których osiągnięcie zamierzonego skutku prawnego nie może nastąpić w inny sposób, jak tylko przez wytoczenie powództwa, a sprawą taką jest sprawa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego; 2) naruszenie art. 102

i 233 § 1 k.p.c. polegające na nieuwzględnieniu istniejącej po stronie pozwanego woli zwrotu powodom spornego tytułu wykonawczego i odmowy wyrażenia na to zgody przez powodów, pominięciu próby pozwanego dokonania zwrotu tytułu wykonawczego do rąk powodów na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym, nieuwzględnieniu umorzenia egzekucji prowadzonej na podstawie spornego tytułu na wniosek pozwanego i związanego z tym braku zagrożenia powodów egzekucją ze względu na propozycję zwrotu tytułu wykonawczego, pominięciu nadużycia przez powodów powództwa z art. 840 k.p.c. i jego wytoczenia wyłącznie w celu uzyskania kosztów procesu.

Następnie w piśmie z dnia 5 lipca 2012 r. uzupełniającym zażalenie, pozwany podniósł, że zwrócił sporny tytuł wykonawczy pełnomocnikowi procesowemu powodów.

Odpowiedź na zażalenie została wniesiona z uchybieniem tygodniowego terminu przewidzianego w art. 395 § 1 zd. drugie w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. (k. 331, k. 314)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Apelacyjny nie przyjął, że w rozpoznawanej sprawie mógł znajdować zastosowanie art. 101 k.p.c., nakazujący zwrot kosztów procesu pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa w sytuacji, gdy nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu. Uzasadnienie Sądu Apelacyjnego zawiera bowiem jednoznaczne stwierdzenie, że przepis ten nie mógł znaleźć zastosowania w rozpoznawanej sprawie, a ewentualne uznanie powództwa mogłoby zostać wzięte pod uwagę przy ocenie przesłanek odstąpienia od obciążania pozwanego kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. Takie stwierdzenie nie budzi zaś wątpliwości, bowiem stosując art. 102 k.p.c. sąd władny jest wziąć pod uwagę wszelkie związane ze sprawą okoliczności, zarówno zaistniałe w procesie jak i poza nim. Jeśli zachodzą okoliczności stanowiące podstawę powództwa opozycyjnego, o którym mowa w art. 840 k.p.c., sam fakt dysponowania przez wierzyciela tytułem wykonawczym, który może stanowić podstawę egzekucji, daje dłużnikowi powód

do wytoczenia sprawy w rozumieniu art. 101 k.p.c. Jeśli więc w takiej sytuacji powództwo zostaje wytoczone przez dłużnika i w toku procesu wierzyciel wydaje dłużnikowi sporny tytuł wykonawczy, to dłużnik zasadnie może domagać się zasądzenia zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 98 k.p.c., podnosząc, że zaspokojenie roszczenia nastąpiło na skutek wytoczenia powództwa. Z tego względu dołączenie przez pozwanego spornego tytułu wykonawczego do pisma procesowego z dnia 3 kwietnia 2012 r. wraz z wnioskiem, aby Sąd Apelacyjny dokonał bezwarunkowego zwrotu tego tytułu powodom (k. 269), w połączeniu z oświadczeniem pełnomocnika procesowego powodów, złożonym na rozprawie apelacyjnej w dniu 4 kwietnia 2012 r. o przyjęciu bezwarunkowego zwrotu tego tytułu (k. 278), nie mogły spowodować innego rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego, wszczętego z apelacji pozwanego, niż zawarte w zaskarżonym postanowieniu, niezależnie od tego, że zwrot tytułu wykonawczego stanowi czynność materialnoprawną dokonywaną pomiędzy stronami, nawet w obecności sądu, a nie czynność procesową, dokonywaną za pośrednictwem sądu.

Nietrafnie skarżący zarzuca również Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 102 k.p.c. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że dokonywana w oparciu o ten przepis ocena, czy w danej sprawie istnieje wypadek szczególnie uzasadniony, stanowi przejaw dyskrecjonalnej władzy sądu orzekającego i może zostać zakwestionowana jedynie w przypadku rażącego naruszenia tego przepisu (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r. IV CZ 120/12; z dnia 12 października 2012 r., IV CZ 69/12 oraz z dnia 5 października 2012 r., IV CZ 63/12 – niepubl.), a taka sytuacja w rozpoznawanej sprawie nie wystąpiła.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., postanowił jak w sentencji, oddalając wniosek powodów o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego z uwagi na spóźnioną odpowiedź na zażalenie (art. 372 w zw. z art. 394¹ § 3 oraz art. 398²¹ k.p.c. – zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2010 r., II CZ 50/10 niepubl. oraz uzasadnienie uchwały z dnia 16 grudnia 2012 r., III CZP 1/12, OSNC 2012/10/114).

